

Justyna Janowska

Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego

Rocznik Samorządowy 4, 144-160

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Justyna Janowska, Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach

Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego

Converting a Worker Cooperative into a Commercial Law Company

przesłanie tekstu 14 lipca 2015 r., ocena 10 września 2015 r.

Abstrakt

Artykuł poświęcony jest problematyce przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego. Scharakteryzowano procedurę powyższego przekształcenia wprowadzoną ustawą o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorstw w 2011 roku do ustawy prawo spółdzielcze z 1982 roku. Wskazano jej najważniejsze podobieństwa do etapów przekształcenia spółki handlowej. Ponadto zwrócono uwagę na jego skutki prawne związane z kontynuacją praw i obowiązków podmiotu przekształcanego.

Słowa kluczowe: przekształcenie, spółdzielnia pracy, spółka prawa handlowego

Abstract

The article deals with a conversion of a worker cooperative into a commercial law company. The procedure of the conversion, introduced by the Act *Limiting Administrative Barriers for Citizens and Businesses* from 2011 to the Cooperative Law from 1982, is characterised. The most important stages of conversion are shown. Furthermore legal effects of rights and obligations of the converted company are highlighted.

Keywords: commercial law company, conversion, worker cooperative

1. Wstęp

Prawo spółdzielcze jest obecnie regulowane ustawą z dnia 16 września 1982 roku, która weszła w życie 1 stycznia 1983 roku (pr. spółdz.)¹. Jest ona rozbudowanym aktem normatywnym, zawierającym trzy części dotyczące: spółdzielni, związków spółdzielczych i Naczelnej Rady Spółdzielczej oraz trzeciej, w której ujęte zostały przepisy wdrażające zmiany w normach wcześniej obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe². Określa ona także sposoby przekształcenia się spółdzielni takie jak: łączenie, podział oraz przekształcenie się spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego³.

Pierwotnie pr. spółdz. nie zawierało przepisów pozwalających na przekształcanie się spółdzielni w spółki prawa handlowego, mogły one jedynie zakładać nowe spółki handlowe lub przystępować do tych, które już istniały. Zasada ta została złamana z dniem 1 lipca 2011 r., gdy zaczęła obowiązywać ustawa o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców⁴ wprowadzająca do pr. spółdz. nową regulację, która unormowała możliwość przekształcenia się spółdzielni pracy w spółkę handlową poprzez dodanie w części I w tytule II działu VI Przekształcenia spółdzielni pracy. Dotychczas na gruncie prawa polskiego brak było takich unormowań, dlatego wskazana możliwość stanowi istotne *novum*. Zawęża jednak możliwość przekształcenia w spółkę handlową tylko spółdzielnie pracy, wykluczając inne⁵. Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę jest sukcesją uniwersalną polegającą na tym, że utworzona spółka wstępuje w prawa i obowiązki dotychczasowej spółdzielni. Paweł Jaros uważa „wspomniana nowelizacja PrSpółdz. stanowi istotne *novum*, gdyż do dnia jej wejścia w życie nie istniały żadne przepisy szczególne, które dopuszczałyby bezpośrednią możliwość przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego ze skutkami kontynuacji wszystkich praw i obowiązków podmiotu przekształconego. Dotychczasowe przepisy po. spółdz. zawierały regulacje zezwalające wyłącznie na łączenie (art. 96 – 102 pr. spółdz.) oraz podział spółdzielni (art. 108 – 112 pr. spółdz.), nie przewidując jednocześnie rozwiązań umożliwiających zmianę formy prawnej prowadzonej działalności. Dla przedsiębiorców funkcjonujących w ramach spółdzielni pracy oznaczało to zatem swoiste «więzienie prawne», ograniczające ich wolność gospodarowania oraz możliwości przetrwania w warunkach wolnego i konkurencyjnego rynku”⁶.

Regulacje art. 203e–203x pr. spółdz. wzorowane są na prawnej regulacji przekształceń spółek handlowych, zamieszczonej w przepisach działu III tytułu IV k.s.h.⁷. Podobieństwa między nimi można zauważyć przez identyczne oznaczanie daty i skutków przekształcenia jak też w czynnościach dokonywanych podczas transformacji⁸.

2. Istota spółdzielni pracy

Przedmiotem gospodarczej działalności spółdzielni pracy zgodnie z art. 181 pr. spółdz. jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków. Spółdzielnia pracy jest przedsiębiorcą, dlatego może prowadzić każdą działalność gospodarczą określoną artykułem 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej⁹, np. wytwórczą, handlową, budowlaną czy usługową. Warunkiem jest jednak to, że musi się ona opierać na osobistej pracy członków¹⁰. Zgodnie z wyrokiem SN z dnia 20 czerwca 2007 roku, V CSK 196/07 spółdzielnia, która nie prowadzi przedsiębiorstwa,

opierając się na osobistej pracy członków, nie jest spółdzielnią pracy¹¹. Jak uważa Piotr Zakrzewski „podstawowym celem spółdzielni pracy jest zapewnienie członkom miejsc pracy w spółdzielni i otrzymywania z tego tytułu wynagrodzenia. Jest to główna korzyść wynikająca z tytułu przynależenia do spółdzielni pracy. Zysk nie jest głównym, ale ubocznym celem spółdzielni pracy. Jest w jej przypadku przede wszystkim miernikiem prawidłowego działania”¹². Statut spółdzielni pracy powinien określać przedmiot jej działalności¹³.

Art. 181a reguluje spółdzielnie inwalidów, niewidomych, pracy rękodzieła artystycznego i ludowego, które są szczególnymi rodzajami spółdzielni pracy. Spółdzielnie niewidomych i inwalidów to spółdzielnie pracy, które prowadzą wspólne przedsiębiorstwo, zatrudniają one niewidomych i inwalidów oraz organizują społeczną i zawodową rehabilitację powyższych grup osób poprzez pracę¹⁴. Zgodnie z wyrokiem SA III APa 57/2004 w Warszawie z 16 września 2004 r. zlecenie członkowi spółdzielni wykonania pracy, której z uwagi na stan zdrowia i przeciwwskazania lekarskie nie może on wykonać, nie może stanowić podstawy do wykluczenia z członkostwa w spółdzielni w przypadku odmowy wykonania takiej pracy¹⁵. Cel spółdzielni pracy rękodzieła ludowego i artystycznego stanowi prowadzenie wspólnej działalności gospodarczej poprzez wspólne przedsiębiorstwo oraz tworzenie nowych i propagowanie tradycyjnych wartości, organizacja i rozwój rękodzieła ludowego i artystycznego, sztuki i przemysłu artystycznego¹⁶.

Spółdzielnia i członek zobowiązani są do pozostawania ze sobą w stosunku pracy. W spółdzielniach pracy stosunek pracy jest pochodny od członkostwa, nie ma samodzielnego charakteru¹⁷. Mirosław Gersdorf twierdził: „Obowiązek nawiązania stosunku pracy powstaje z chwilą przyjęcia członka do spółdzielni, trwa przez cały czas trwania stosunku członkostwa i wygasa z chwilą jego ustania. Natomiast samo przystąpienie do spółdzielni nie rodzi jeszcze stosunku pracy. O stosunku tym można mówić, tak jak o każdym stosunku prawnym, dopiero wtedy, gdy zasadnicze jego składniki (*essentialia negotii*) są między stronami uzgodnione. Takimi składnikami są rodzaj pracy i wynagrodzenie za nią. (...). Do powstania stosunku pracy jest zatem konieczne zaistnienie dodatkowego zdarzenia prawnego, poza przystąpieniem do spółdzielni, ustalającego pracownicze prawa i obowiązki danego członka. Takim zdarzeniem jest zawarcie spółdzielczej umowy o pracę”¹⁸. W myśl wyroku SN z dnia 5 maja 1999 r. (I PKN 677/98) art. 182 § 1 pr. spółdz. nakłada na spółdzielnię i jej członka obowiązek pozostawania w stosunku pracy. Odmowa zawarcia umowy przez członka stanowi podstawę wykluczenia go ze spółdzielni – art. 193 § 1 pkt 2 pr. spółdz.¹⁹

3. Procedura przekształcenia spółdzielni w spółkę prawa handlowego

Pr. spółdz. w pierwotnym stanie nie zawierało norm, które umożliwiłyby przekształcenie spółdzielni w spółkę prawa handlowego. Zgodnie z orzecznictwem nie było także możliwe wniesienie do spółki w formie aportu całości albo istotnej części działalności gospodarczej spółdzielni²⁰. Zgodnie z uchwałą SN z 13 grudnia 2000 r. (III CZP 43/00) dopuszczalne jest wniesienie przez spółdzielnię spóżywców do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością aportu w postaci przedsiębiorstwa, chyba że „przedsiębiorstwo to stanowi cały majątek spółdzielni niezbędny do prowadzenia wspólnej działalności gospodarczej. (...) Z przepisów Prawa spółdzielczego nie wynika jednak, aby wyodrębniona masa majątkowa (przedsiębiorstwo) miała być warunkiem koniecznym powstania i istnienia spółdzielni, a nawet nie stanowi podstawy jej działalności. Prowadzi to do wniosku, że przedsiębiorstwo spółdzielcze jako zorganizowany zespół składników materialnych i niematerialnych nie musi funkcjonować w ramach struktury spółdzielni oraz że spółdzielnia, wyzbywając się zasobu majątkowego stanowiącego przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55-1 k.c., nie pozbawia się możliwości w zakresie realizacji celów, wynikających z ustawy i statutu spółdzielni. (...) Gdyby się jednak okazało, że przedsiębiorstwo spółdzielcze wyczerpuje cały majątek spółdzielni, możliwość taką należałoby wyłączyć. Samorządność spółdzielni, a więc możliwość decydowania o swoich sprawach, ograniczona jest prawem. Zgodnie z Prawem spółdzielczym, spółdzielnia jest zrzeszeniem osób, które – jak już podkreślono – prowadzi działalność gospodarczą. Obligatoryjność jej prowadzenia przez spółdzielnię wynika nie tylko z art. 1, ale także z przepisów działu VII Prawa spółdzielczego, poświęconego gospodarce spółdzielni. Wyzbycie się przedsiębiorstwa spółdzielczego, które stanowi cały majątek spółdzielni, niezbędny do prowadzenia wspólnej działalności gospodarczej, spowodowałoby niemożność jej prowadzenia. Nie ulega wątpliwości, że organizacja nie prowadząca takiej działalności, mimo posiadania innych cech charakterystycznych dla spółdzielni, nie jest spółdzielnią”²¹.

Z w/w uchwały Sądu Najwyższego wynika, że niemożliwe było dokonywanie przekształceń w drodze wniesienia całego przedsiębiorstwa do spółki handlowej, ustanowiona była zasada, aby spółdzielnia miała taką część majątku, która pozwoli jej kontynuować dotychczasową działalność statutową. Tomasz Bieniek uważał, że takie rozwiązanie nie było możliwe w przypadku spółdzielni pracy, gdyż obligatoryjnie prowadzi ona określony rodzaj działalności gospodarczej. Twierdził: „skoro przedmiotem działalności takiej spółdzielni jest prowadzenie przedsiębiorstwa oparte na osobistej pracy członków to przejście przedsiębiorstwa spółdzielczego na rzecz spółki z o.o. spowodowałoby poważne

perturbacje prawne zarówno w sferze spółdzielczego stosunku pracy, jak i w sferze ustrojowej samej spółdzielni. Spółdzielnia pracy, która nie prowadzi przedsiębiorstwa funkcjonującego, opierając się na osobistej pracy członków, nie jest spółdzielnią pracy. Z chwilą wniesienia przedsiębiorstwa spółdzielni pracy do spółki z o.o. podmiotem prowadzącym przedsiębiorstwo stałaby się spółka²².

Proces przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę pozwala na jej dokapitalizowanie, co często jest dla niej ochroną przed upadłością, czy szansą na zachowanie miejsc pracy²³. Krystyna Kwapisz-Krygel uważa, że: „nadmierna ochrona tzw. spółdzielczego stosunku pracy utrudniała lub uniemożliwiała elastyczne dostosowanie zatrudnienia do warunków rynkowych. Powodowało to z jednej strony upadłości i likwidacje istniejących spółdzielni pracy, a z drugiej blokowało możliwość powstawania nowych spółdzielni pracy²⁴.

Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego zostało zawarte w art. 203e do 203r pr. spółdz. Zgodnie z art. 203f pr. spółdz. spółdzielnia pracy może być przekształcona w spółkę handlową (spółkę przekształconą). Według Andrzeja Kidyby spółka na gruncie k.s.h. jest „trwałym stosunkiem prawnym, powstającym na mocy umowy spółki (aktu założycielskiego) oraz jednostką organizacyjną wyposażoną co najmniej w podmiotowość prawną, która powstaje jako organizacja wspólników, którzy łączą się do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz współdziałanie w inny sposób²⁵. Zgodnie z słowniczkiem pojęć ujętych w art. 203e pr. spółdz. spółka w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 1 i 2 k.s.h. to spółka osobowa – spółka jawna, partnerska, komandytowa i komandytowo-akcyjna oraz spółka kapitałowa – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna. W powyższym wyliczeniu spółek jest wyrażona zasada *numerus clausus*, co oznacza, że jest on katalogiem zamkniętym, co oznacza, że nie jest możliwe utworzenie nowego typu spółki niż w/w. Jedynie ustawodawca ma prawo utworzyć nowy typ spółki²⁶. Z powyższego przepisu wynika, że spółdzielnia pracy może być przekształcona w każdy typ spółki handlowej.

Zgodnie z art. 203j pr. spółdz. przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową wymaga:

- 1) uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni wszczynającej proces przekształcenia w spółkę;
- 2) przygotowania planu przekształcenia;
- 3) zbadania planu przekształcenia i sporządzenia opinii przez biegłego rewidenta wyznaczonego przez sąd rejestrowy;

- 4) zawiadomienia członków spółdzielni o zamiarze podjęcia uchwały o przekształceniu spółdzielni w spółkę;
- 5) uchwały walnego zgromadzenia członków spółdzielni o przekształceniu spółdzielni w spółkę;
- 6) wezwania członków spółdzielni do złożenia oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej;
- 7) powołania członków organów spółki przekształconej albo określenia wspólników prowadzących sprawę tej spółki lub reprezentujących ją na zewnątrz;
- 8) zawarcia umowy spółki przekształconej albo podpisania statutu spółki przekształconej;
- 9) wpisu spółki przekształconej do rejestru i wykreślenia z rejestru spółdzielni²⁷.

P. Jaros stwierdził, że „przekształcenie spółdzielni pracy zostało od strony metodologicznej uregulowane w sposób zbliżony do procesów podziału, łączenia oraz przekształcenia spółek handlowych. Z tego względu przy przekształceniu spółdzielni pracy wyróżnić możemy trzy podstawowe etapy transformacji:

- A. faza menedżerska (czynności przygotowawcze)
- B. faza właścicielska (powzięcie uchwały o przekształceniu)
- C. faza końcowa (rejestracja przekształcenia)²⁸.

Walne zgromadzenie spółdzielni podejmuje uchwałę wyrażającą zgodę na jej przekształcenie. Jest to pierwszy etap przekształcenia spółdzielni pracy²⁹. Uchwała ta wymaga większości 3/4 głosów oddanych w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania³⁰. Uchwała powinna wskazywać typ spółki, w którą ma być przekształcona spółdzielnia pracy.

W myśl art. 203u § 2 powództwo o uchylenie uchwały o wszczęciu procesu przekształcenia w spółkę handlową lub o stwierdzenie nieważności tej uchwały należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia podjęcia uchwały.

Kolejnym etapem jest przygotowanie planu przekształcenia przez zarząd spółdzielni pracy w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Art. 203l § 1 pr. spółdz. wymienia składniki, które powinny zostać ujęte w tym dokumencie i są to: ustalenie wartości bilansowej majątku spółdzielni na określony dzień w miesiącu poprzedzającym przedłożenie członkom spółdzielni planu przekształcenia, zwięzłe przedstawienie motywów przekształcenia oraz określenie wartości udziałów przekształconej spółki i ilości udziałów w przekształconej spółce przypadającej na jeden udział członkowski w spółdzielni na podstawie sprawozdania finansowego, o którym mowa w § 3 pkt 4. Jest to katalog otwarty, może się znaleźć więcej elementów, o czym świadczy użyte w przepisie słowo „co

najmniej”³¹. K. Kwapisz-Krygiel uznała, że w planie przekształcenia „wprowadzono wymóg przedstawienia motywów, które brano pod uwagę, podejmując decyzję o przekształceniu. Ustawa nie precyzuje, co powinno się znaleźć w tym elemencie, jednak wydaje się, iż w dużej mierze będzie to ocena sytuacji rynkowej, planów działania spółki przekształconej, przedstawienie sytuacji spółdzielni pracy w przypadku, gdyby do przekształcenia nie doszło itp.”³² Ustawodawca określił także dokumenty które powinny się dołączyć do planu, i są to: projekt uchwały w sprawie przekształcenia spółdzielni w spółkę handlową, projekt umowy spółki przekształconej, wycenę składników majątku (aktywów i pasywów) spółdzielni oraz sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia na dzień. Artykuł 203I odpowiada artykułom 556-558 k.s.h.³³.

Zarząd spółdzielni zobowiązany jest niezwłocznie po jego sporządzeniu przekazać go biegłemu rewidentowi, którego wyznaczenie przez sąd rejestrowy właściwy ze względu na siedzibę spółdzielni pracy jest obligatoryjne. Rewident powinien zbadać go pod względem poprawności i rzetelności w okresie dwóch miesięcy od jego otrzymania, dlatego też ma on prawo do zażądania od zarządu dostarczenia dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień³⁴.

Kolejnym obowiązkiem zarządu spółdzielni pracy jest dwukrotne zawiadomienie o zamiarze podjęcia uchwały o przekształceniu spółdzielni członków spółdzielni. Prawo spółdzielcze nie określa formy zawiadomienia, może być ono także ogłoszone. Powinny być one dokonane jak wskazuje pr. spółdz. w odstępie nie krótszym niż dwa tygodnie i nie później niż na miesiąc przed planowanym dniem podjęcia tej uchwały. Zarząd musi w nich zawrzeć istotne składniki planu przekształcenia oraz opinii rewidenta. Powinien także wskazać miejsce i termin zapoznania się przez członków spółdzielni z pełną treścią planu przekształcenia i opinią. Zawiadomienia powinny także obejmować projekt uchwały o przekształceniu oraz projekt umowy albo statutu spółki przekształconej, w sytuacji ogłoszenia zawiadomienia nie trzeba dołączać projektu uchwały oraz umowy czy statutu, ale powinno być ono ogłoszone w sposób praktykowany w spółdzielni pracy³⁵.

Zgodnie z art. 203x pr. spółdz. w przypadku przekształcenia spółdzielni w spółkę komandytową albo spółkę komandytowo-akcyjną, uchwała o przekształceniu spółdzielni w spółkę wymaga, oprócz uzyskania większości 3/4 głosów, zgody osób, które w spółce przekształconej mają być komplementariuszami. Zgoda wymienionych osób powinna być złożona w formie pisemnej pod rygorem nieważności w terminie miesiąca od dnia podjęcia uchwały o przekształceniu spółdzielni pracy w spółkę handlową.

Drugą uchwałą jest uchwała walnego zgromadzenia o przekształceniu spółdzielni pracy w spółkę handlową. Do jej podjęcia wymagana jest większość 3/4 głosów, które powinny być oddane w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

Art. 203o § 2 podaje otwarty katalog elementów, które obligatoryjnie powinny znaleźć się w treści uchwały i są to:

- 1) określenie typu spółki, w którą spółdzielnia zostaje przekształcona;
- 2) określenie wysokości kwoty przeznaczonej na wypłaty dla członków spółdzielni nieuczestniczących w spółce przekształconej, która jest ustalana proporcjonalnie do udziałów przysługujących tym członkom i nie może przekroczyć 10% wartości bilansowej spółdzielni określonej w planie przekształcenia;
- 3) nazwiska i imiona wspólników prowadzących sprawę spółki i mających reprezentować spółkę przekształconą, w przypadku przekształcenia w spółkę osobową, albo nazwiska i imiona członków zarządu spółki przekształconej, w przypadku przekształcenia w spółkę kapitałową;
- 4) zgodę na brzmienie umowy spółki przekształconej;
- 5) określenie wysokości kapitału zakładowego, w przypadku przekształcenia w spółkę kapitałową, albo wysokości sumy komandytowej, w przypadku przekształcenia w spółkę komandytową, albo wartości nominalnej akcji, w przypadku przekształcenia w spółkę komandytowo-akcyjną.

Zgodnie z art. 203u § 2 pr. spółdz. powództwo o uchylenie uchwały o przekształceniu w spółkę handlową lub o stwierdzenie nieważności tej uchwały należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia podjęcia uchwały.

Następnie spółdzielnia pracy jest zobowiązana do wezwania członków, aby złożyli oni oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej, termin na dokonanie tej czynności wynosi miesiąc od dnia podjęcia uchwały o przekształceniu spółdzielni w spółkę handlową³⁶. Powinno ono być złożone w formie pisemnej pod rygorem nieważności³⁷. Następnie w spółce przekształconej powinno się powołać członków wchodzących w skład organów lub wskazać wspólników, którzy będą prowadzić jej sprawy lub reprezentować ją na zewnątrz. W spółce powstałej z przekształcenia spółdzielni obowiązkiem członków jest zawarcie umowy w przypadku spółki jawnej, partnerskiej, komandytowej i z ograniczoną odpowiedzialnością albo podpisanie statutu w spółce komandytowo-akcyjnej i akcyjnej. W myśl art. 203q pr. spółdz. miejsce i termin zawarcia umowy albo podpisania statutu spółki przekształconej określa zarząd spółdzielni pracy oraz zawiadania o tym członków spółdzielni, którzy złożyli oświadczenie o uczestnictwie w spółce przekształconej, pr. spółdz. nie narzuca tego terminu i miejsca.

Ostatni etap przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę handlową stanowi wpis spółki przekształconej do rejestru. Jak stanowi art. 203g pr. spółdz. przekształcenie

spółdzielni pracy w spółkę handlową następuje z chwilą wpisu spółki przekształconej do rejestru (dzień przekształcenia)³⁸. Jednocześnie sąd rejestrowy z urzędu wykreśla z rejestru spółdzielnię. P. Jaros pisał: „nałożenie na sąd obowiązku wykreślenia z rejestru spółdzielni pracy ma zapobiegać sytuacji, w której ten sam podmiot istniałby równocześnie w dwóch formach prawnych”³⁹.

Aby wpis został dokonany powinien zostać – zgodnie z art. 203r pr. spółdz. – wniosek o wpis spółki przekształconej do rejestru oraz wniosek o ogłoszenie przekształcenia, który składają wszyscy członkowie zarządu spółki przekształconej albo wszyscy wspólnicy uprawnieni do reprezentacji spółki przekształconej⁴⁰. Wpis ten jest obligatoryjny, ma konstytutywny charakter. Spółdzielnia pracy jest spółką z chwilą wpisu spółki przekształconej do rejestru. Z dniem przekształcenia zostaje wykreślona spółdzielnia pracy, która przestaje istnieć w tej formie prawnej⁴¹. W myśl wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie (I ACa 735/12) z dnia 4 kwietnia 2013 r. zgodnie z treścią przepisu art. 203g pr. spółdz. przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową następuje z chwilą wpisu spółki przekształconej do rejestru (dzień przekształcenia). Jednocześnie sąd rejestrowy z urzędu wykreśla z rejestru spółdzielnię. Stosownie zaś do przepisu art. 203 h § 1 cyt. ustawy spółce przekształconej przysługują wszystkie prawa i obowiązki spółdzielni. „Oznacza to, iż spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. jest następcą prawnym (...) w L. i mamy do czynienia z sukcesją uniwersalną, obejmującą wszystkie prawa i obowiązki, bez względu na ich charakter. Dotyczy to także następstwa prawnego w toczących się procesach. Fakt, iż nie istnieją organy spółdzielni, które podejmowały zaskarżoną uchwałę nie ma znaczenia dla biegu sprawy, gdyż stroną procesu nie były organy, ale w/w podmiot prawa. Bez znaczenia dla oceny braku podstaw do umorzenia postępowania jest stwierdzenie skarżącego, iż nie istnieje prawna możliwość odzyskania przez powódkę statusu członka nieistniejącej już spółdzielni. Przed wszystkim wskazać bowiem należy, iż wyrok sądu uchylający uchwałę wykluczającą członka spółdzielni nie wywołuje skutku przywracającego członkostwo spółdzielni. Zgodnie bowiem z treścią art. 24 § 10 cyt. ustawy Prawo spółdzielcze wykluczenie albo wykreślenie staje się skuteczne, w przypadku zaskarżenia uchwały do sądu, z chwilą prawomocnego oddalenia przez sąd powództwa o uchylenie uchwały rady nadzorczej albo walnego zgromadzenia. A zatem wyrok uchylający uchwałę jest wyrokiem potwierdzającym bezskuteczność wykluczenia, a nie przywracającym członkostwo. W sytuacji wystąpienia sporu co do skuteczności uchwały jego przesądzenie, rozstrzygnięcie jest możliwe i konieczne także wtedy, gdy nie istnieje spółdzielnia, ale

istnieje jej następca prawny przejmujący wszystkie obowiązki i prawa przekształcanej spółdzielni⁴².

4. Skutki prawne przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę

Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową wyraża zasadę kontynuacji praw i obowiązków podmiotu przekształcanego⁴³. W myśl wyroku NSA z dnia 17 kwietnia 2014 r. w przypadku przekształcenia, podmiot przekształcony jest kontynuatorem bytu i działalności podmiotu przekształcanego. W związku z tym, „w wyniku przekształcenia dochodzi do kontynuacji bytu prawnego podmiotu przekształcanego, bowiem przekształcany podmiot nadal funkcjonuje, a jedynie w zmienionej formie prawnej⁴⁴.

Ustawodawca zasadę zawiera w art. 203h § 1 pr. spółdz., zgodnie z którym spółce przekształcanej przysługują wszystkie prawa i obowiązki spółdzielni pracy. W wyniku przekształcenia nie zachodzi sukcesja uniwersalna, ponieważ jest tu tylko jeden podmiot, który zmienia tylko formę prawną prowadzonej działalności. Typ prawny spółdzielni pracy ulega zmianie, natomiast nadal jest ta sama tożsamość prawna, bez żadnych zmian praw i obowiązków przysługujących w całości spółce przekształcanej. Spółce przekształcanej przysługują prawa i obowiązki cywilnoprawne spółdzielni pracy, które wynikają z umów, deliktów, bezpodstawnego wzbogacenia, a także mające charakter administracyjny⁴⁵.

Potwierdzone jest to w art. 203h § 2 pr. spółdz., w myśl którego spółka przekształcona pozostaje w szczególności podmiotem zezwoleń, koncesji oraz ulg, które przysługiwały spółdzielni przed jej przekształceniem, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji albo ulgi stanowią inaczej. Zgodnie z postanowieniem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy (VIII Ga 204/14) z dnia 11 grudnia 2014 r. „w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy doszło do zmiany formy prawnej, jaką jest niewątpliwie przekształcenie spółdzielni pracy z spółkę handlową. Słusznie Sąd rejestrowy wskazał, że w takim przypadku spółce przekształcanej przysługują wszelkie dotychczasowe prawa i obowiązki spółdzielni – tak art. 203h § 1 prawa spółdzielczego. W ten sposób realizowana jest zasada ciągłości podmiotowej pomimo przekształcenia. Dlatego jak podkreślił Sąd I instancji pomimo zmiany formy ustrojowej zarówno przed, jak i po przekształceniu mamy do czynienia z tym samym podmiotem. Należy zgodzić się ze stanowiskiem, że (...) w B., a następnie po przekształceniu (...) sp. z o. o., to ten sam podmiot działający w innej formie organizacyjnej i prawnej. Dlatego ma on obowiązek złożyć roczne sprawozdanie finansowe i pozostałe dokumenty za pełen rok obrotowy, które będzie składać się w istocie z dwóch sprawozdań spółdzielni za okres od 1 stycznia 2013 r. do 10 grudnia 2013 r. oraz spółki za okres od 11 grudnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r.

Sąd I instancji prawidłowo wskazał tu na treść art. 12 ust. 2 pkt 3) ustawy o rachunkowości, z którego wynika, że księgi rachunkowe zamyka się na dzień poprzedzający zmianę formy prawnej⁴⁶.

Nadto w § 5 opisywanego artykułu ustawodawca zawarł obowiązek dodawania przez spółkę przekształconą w nawiasie dawnej firmy obok nowej firmy z dodaniem wyrazu „dawniej”, przez okres co najmniej roku od dnia przekształcenia. Może ona zachować dotychczasową firmę spółdzielni pracy. Art. 203h § 5 pr. spółdz. ustanawia dla spółki obowiązek podawania w nawiasie dawnej firmy spółdzielni obok nowej firmy spółki z dodaniem wyrazu „dawniej”, przez okres co najmniej roku od dnia przekształcenia w przypadku jej zmiany aby zapewnić bezpieczeństwo obrotu. Ma to na celu zapobiegnięcie wprowadzeniu uczestników obrotu w błąd co do tożsamości przekształconej spółdzielni pracy⁴⁷.

Spółdzielnia w terminie miesiąca od dnia podjęcia uchwały o jej przekształceniu w spółkę handlową jest zobligowana do wezwania swoich członków w celu złożenia oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej. Przedmiotowe oświadczenie wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności. Wniesione przez członka spółdzielni pracy uczestniczącego w przekształceniu wpisowe, wpłacone udziały członkowskie jak również udziału członkowskiego z podziału nadwyżki bilansowej stają się wraz z przekształceniem wkładami wnoszonymi do przekształconej spółki osobowej – kapitał zakładowy. Nadto umowa spółki może przewidywać, że członkowie spółdzielni pracy, którzy przystąpili do spółki, mogą wносить także inne aktywa, jak również, że założycielami spółki przekształconej mogą być osoby niebędące członkami spółdzielni przekształconej⁴⁸.

W przypadku niezłożenia przez członka spółdzielni pracy oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształconej przysługuje mu roszczenie o wypłatę kwoty odpowiadającej wysokości wniesionego do spółdzielni wpisowego, wpłaconego udziału członkowskiego oraz udziału członkowskiego z podziału nadwyżki bilansowej, zgodnie ze sprawozdaniem finansowym sporządzonym dla celów przekształcenia. Spółka zgodnie z art. 203 w § 2 ma obowiązek dokonania wskazanej wpłaty w terminie 6 miesięcy poczynając od dnia przekształcenia. Przedmiotowe roszczenie przedawnia się po upływie trzech lat od dnia przekształcenia. Ponadto członek spółdzielni uczestniczącej może zgłosić, najpóźniej w dniu podjęcia uchwały o przekształceniu, żądanie ponownej wyceny wartości jego udziału członkowskiego z podziału nadwyżki bilansowej ustalonej zgodnie ze sprawozdaniem finansowym sporządzonym dla celów przekształcenia⁴⁹.

Jak wynika z treści art. 203o § 2 pkt 2 pr. spółdz., określenie wysokości kwoty przeznaczonej na wypłaty dla członków spółdzielni nieuczestniczących w spółce

przekształconej następuje proporcjonalnie do udziałów przysługujących tym członkom i nie może przekroczyć 10% wartości bilansowej spółdzielni określonej w planie przekształcenia. Tym samym niezłożenie oświadczenia o którym mowa w art. 203p w przywołanej ustawie powoduje, że roszczenie do udziału w majątku spółdzielni ograniczać się będzie wyłącznie do równości posiadanych w tej spółdzielni udziałów⁵⁰.

Naczelną zasadę spółdzielczości jest równość praw i obowiązków wynikająca z członkostwa w spółdzielni dla wszystkich członków. Jedynym wyjątkiem jest odpowiedzialność za długi spółdzielni i uczestnictwo w nadwyżce bilansowej w zależności od zadeklarowanego udziału. Zatem nośnikiem uprawnień jest fakt posiadania członkostwa w spółdzielni. Istotą spółdzielni jest czynnik ludzki nie zaś kapitałowy. Spółdzielczość jest realizacją współdziałania opartego na równości praw i obowiązków. Natomiast w spółkach kapitałowych podmiotem jest status materialny, upodmiotowiony zostaje stan posiadania kapitałowego przekształcający ludzką osobę w narzędzie rozwiązań kapitałowych⁵¹.

Nieprzystąpienie przez dotychczasowego członka spółdzielni do przekształconej spółki będzie skutkowało bezpowrotnym zrzeczeniem się prawa do części majątku wypracowanego wspólnie z innymi członkami. Tym samym trudno jest uznać, że oświadczenie o którym mowa w art. 203p ma charakter dobrowolny, a nie jest podyktowane obawą przed utratą prawa do części majątku spółdzielni⁵². Skutkiem przekształcenia jest nieodpłatne przejmowanie członków spółki prawa handlowego znacznej części majątków tych spółdzielni.

Należy podkreślić, że obowiązujący stan prawny nie obliguje do przeprowadzenia badania lustracyjnego przed przekształceniem spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego. Skutkiem czego jest zaniechanie sprawdzenia przestrzegania przez spółdzielnię przepisów prawa oraz postanowień statutowych, nie jest badane przestrzeganie przez spółdzielnię prowadzenia przez nią działalności w interesie ogółu członków; niedokonywana jest kontrola gospodarności, celowości i rzetelności realizacji przez spółdzielnię jej celów ekonomicznych, socjalnych oraz kulturalnych; nie ma możliwości wskazania członkom nieprawidłowości w działalności organów spółdzielni w celu wyciągnięcia konsekwencji⁵³. Taki stan rzeczy skutkuje tym, że pewne nieprawidłowości czy uchybienia nie będą zweryfikowane w toku lustracji.

Majątek spółdzielni jest dorobkiem i wspólnotową własnością członków spółdzielni. Przekształcenie spółdzielni w spółkę w praktyce może skutkować przejściem wskazanego majątku przez grupę obcych członków⁵⁴. Z drugiej jednak strony, „dopuszczenie przez ustawodawcę możliwości uczestnictwa osób trzecich w spółce przekształconej ma ważny wymiar praktyczny, gdyż umożliwia spółdzielniom szybkie nadrobienie zaległości

inwestycyjnych oraz podjęcie skutecznej walki z konkurencją na rynku przy wykorzystaniu dodatkowego kapitału⁵⁵. Jednocześnie warto nadmienić, że przekształcenie spółdzielni w spółkę skutkuje redukcją różnorodności form podmiotów działających na rynku⁵⁶.

5. Podsumowanie

Unormowane w pr. spółdz. przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę prawa handlowego to możliwość, nie jest to obowiązek nałożony na spółdzielnie pracy⁵⁷. Ustawodawca ustanowił przepisy pozwalające na przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową kierując się potrzebą ich ochrony, ponieważ to one były najbardziej narażone na kryzys gospodarczy. W stosunku do innych typów spółdzielni np. spółdzielni mieszkaniowych czy spółdzielni socjalnych nie można zastosować tych rozwiązań dlatego też mogą one zmienić formę prawną jedynie za pomocą dotychczas stosowanych metody, tj. przez „przekształcenie gospodarcze” obejmujące likwidację spółdzielni oraz utworzenie nowego podmiotu na rzecz, którego zbywane jest przedsiębiorstwo spółdzielcze⁵⁸. Jak dodał P. Jaros, „pominięcie pozostałych typów spółdzielni przy możliwości przeprowadzania przekształcenia ustawowego stanowi kompromis pomiędzy jednocześnie koniecznością ochrony spółdzielni pracy przed falą ich upadłości oraz potrzebą zachowania i dalszego rozwoju spółdzielczości w Polsce”⁵⁹. Możliwość przekształcenia spółdzielni pracy w spółkę handlową pozwala przedsiębiorcom – spółdzielniom pracy zmienić ich formę prawną, umożliwia im dalsze funkcjonowanie w obrocie gospodarczym tylko w innej formie prawnej, ale w oparciu o swój posiadany dotychczas majątek. Regulacja powyższa jest zgodna z art. 20 Konstytucji RP⁶⁰, ponieważ zapewnienie wolności gospodarczej przedsiębiorcom oznacza także swobodę wyboru formy prawnej dla prowadzonej przez nich działalności. Gospodarka wolnorynkowa powinna pozwalać na legalne dokonanie jej transformacji w spółkę, przepisy artykułów 203e-203x zawierają taką możliwość⁶¹.

¹ Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze Dz.U. z 2013 r., poz. 1443, z późn. zm., dalej jako: pr. spółdz.

² T. Dąbrowski, *Ewolucja historyczna polskiego prawa spółdzielczego (część II)*, „Jurysta”, 2012, nr 9, s. 26.

³ Zob. T. Dąbrowski, *Przekształcenie prawno-organizacyjne spółdzielni. Łączenie*, „Jurysta”, 2012, nr 1 oraz id., *Przekształcenie prawno-organizacyjne spółdzielni. Podział*, „Jurysta”, 2012, nr 2.

⁴ Ustawa z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, Dz.U. Nr 106, poz. 622.

⁵ P. Jaros, *Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową – analiza procesu transformacji*, „Przegląd Prawniczy, Ekonomiczny i Społeczny” 2014 nr 4, s. 31.

⁶ P. Jaros, op. cit., s. 31.

⁷ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, Dz.U. z 2013 r. poz.1030, z późn. zm., dalej jako: k.s.h.

⁸ P. Jaros, op. cit., s. 35.

⁹ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2015 r. poz. 584, ze zm.

¹⁰ A. Stefaniak, *Komentarz do ustawy – Prawo spółdzielcze*, [w:] *Prawo spółdzielcze. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz*, komentarz do art. 181 pr.spółdz. Lex 2014 nr 171863 [dostęp: online 17.02.2015].

¹¹ Wyrok SN z dnia 20 czerwca 2007 r., V CSK 196/07.

¹² P. Zakrzewski, *Cel spółdzielni*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2005, nr 1, s. 79.

¹³ G. Tylec, *Statut spółdzielni i jego kontrola w postępowaniu o wpis do Krajowego Rejestru Sadowego*, Warszawa 2013, s. 157.

¹⁴ H. Cioch, *Prawo spółdzielcze*, Warszawa 2011 s. 135.

¹⁵ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 września 2004, III APa 57/2004.

¹⁶ H. Cioch, op. cit., s. 135.

¹⁷ A. Żabski, *Spółdzielcze prawo pracy*, Warszawa 1985, s. 7.

¹⁸ M. Gersdorf, J. Ignatowicz, *Prawo spółdzielcze. Komentarz*, Warszawa 1985, s. 182.

¹⁹ Wyrok SN z dnia 5 maja 1999 r., I PKN 677/98.

²⁰ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203f pr. spółdz. LEX/el. 2014.

²¹ Uchwała SN z 13 grudnia 2000 r. III CZP 43/2000, Lex nr 348272.

²² T. Bieniek, *Przekształcenie spółdzielni w spółkę z o.o.*, „Przegląd Prawa Handlowego”, sierpień 2003, s. 19.

²³ <http://prawo.rp.pl/artukul/689348.html> [dostęp: 20.02.2015].

²⁴ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203f pr. spółdz., LEX/el. 2014.

²⁵ A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych Komentarz*, t. 1: *Komentarz do art. 1-300 K.S.H.*, Warszawa 2013, s. 22.

²⁶ A. Kidyba, op. cit., s. 21.

²⁷ Przekształcenie spółki handlowej wymaga 1) sporządzenia planu przekształcenia spółki wraz z załącznikami oraz opinią biegłego rewidenta; 2) powzięcia uchwały o przekształceniu spółki; 3) powołania członków organów spółki przekształconej albo określenia wspólników prowadzących sprawę tej spółki i reprezentujących ją; 4) zawarcia umowy albo podpisania statutu spółki przekształconej; 5) dokonania w rejestrze wpisu spółki przekształconej i wykreślenia spółki przekształcanej.

²⁸ P. Jaros, op. cit., s. 37.

²⁹ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203j pr. spółdz, LEX/el. 2014.

³⁰ Ustawa nakłada jednak odrębne wymagania dotyczące podejmowania tej uchwały.

³¹ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203l pr. spółdz. LEX/el. 2014.

³² Ibidem.

³³ Art. 557. § 1 k.s.h.: Plan przekształcenia przygotowuje zarząd spółki przekształcanej albo wszyscy wspólnicy prowadzący sprawy spółki przekształcanej. § 2. Plan przekształcenia sporządza się w formie pisemnej pod rygorem nieważności. § 3. W spółce jednoosobowej plan przekształcenia sporządza się w formie aktu notarialnego.

Art. 558. § 1 k.s.h.: Plan przekształcenia powinien zawierać co najmniej: 1) ustalenie wartości bilansowej majątku spółki przekształcanej na określony dzień w miesiącu poprzedzającym przedłożenie wspólnikom planu przekształcenia; 2) określenie wartości udziałów albo akcji wspólników zgodnie ze sprawozdaniem finansowym, o którym mowa w § 2 pkt 4. § 2. Do planu przekształcenia należy dołączyć: 1) projekt uchwały w sprawie przekształcenia spółki; 2) projekt umowy albo statutu spółki przekształcanej; 3) wycenę składników majątku (aktywów i pasywów) spółki przekształcanej; 4) sprawozdanie finansowe sporządzone dla celów przekształcenia na dzień, o którym mowa w § 1 pkt 1, przy zastosowaniu takich samych metod i w takim samym układzie, jak ostatnie roczne sprawozdanie finansowe.

³⁴ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203m pr. spółdz, LEX/el. 2014.

³⁵ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203n pr. spółdz. LEX/el. 2014.

³⁶ Odpowiednim do tego przepisu pr. spółdz. jest artykuł 564 k.s.h.

³⁷ P. Jaros, op. cit., s. 40.

³⁸ Zasada zawarta w treści art. 203g jest odzwierciedleniem zasady zawartej w przepisach Kodeksu spółek handlowych, że spółka powstaje z chwilą wpisu do rejestru (np. art. 12, art. 25¹ § 1, art. 94, art. 109 § 1, art. 552 k.s.h.).

³⁹ P. Jaros, op. cit., s. 35.

⁴⁰ Przepis ten jest odpowiednikiem art. 569 k.s.h. i, podobnie jak w k.s.h., w komentowanym przepisie ustawodawca nałożył obowiązek złożenia wniosku na wszystkich członków zarządu, ewentualnie na wszystkich uprawnionych do reprezentacji wspólników. Jest to zatem odmienna regulacja niż przewidziana w przepisach Kodeksu spółek handlowych dla sposobu reprezentacji poszczególnych spółek.

⁴¹ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203g pr. spółdz. LEX/el. 2014.

⁴² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 4 kwietnia 2013, I ACa 735/12, <http://orzeczenia.ms.gov.pl/>.

⁴³ Wskazana regulacja odzwierciedla zasady zawarte w k.s.h, który przyjmuje, że spółka przejmująca albo spółka nowo zawiązana wstępuje z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, a ponadto na spółkę przejmującą albo spółkę nowo zawiązaną przechodzą z dniem połączenia w szczególności zezwolenia,

koncesje oraz ulgi, które zostały przyznane spółce przejmowanej albo którejkolwiek ze spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, chyba że ustawa lub decyzja o udzieleniu zezwolenia, koncesji lub ulgi stanowi inaczej (art. 494 § 1 i 2 k.s.h.).

⁴⁴ Wyrok NSA z dnia 17 kwietnia 2014 r., II FSK 1121/12.

⁴⁵ P. Jaros, op. cit., s. 35-36.

⁴⁶ Postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 11 grudnia 2014 r., VIII Ga 204/14.

⁴⁷ P. Jaros, op. cit., s. 40.

⁴⁸ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203u pr.spółdz., LEX/el. 2014.

⁴⁹ Ibidem.

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Stanowisko Krajowej Rady Spółdzielczej Naczelnego Organu Samorządu Spółdzielczego Nr dz. SIB/1TK/2014/AP <http://bs.net.pl/sites/default/files/media/Prawo/tkodpowiedz.pdf> [dostęp: 02.04.2015].

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Ibidem.

⁵⁵ P. Jaros, op. cit., s. 41.

⁵⁶ Stanowisko Krajowej Rady Spółdzielczej, op. cit.

⁵⁷ K. Kwapisz-Krygel, *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, komentarz do art. 203f pr. spółdz., LEX/el. 2014.

⁵⁸ P. Jaros, op. cit., s. 42.

⁵⁹ Ibidem, s. 42.

⁶⁰ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. Nr 178, poz. 483, (art. 20: Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej).

⁶¹ P. Jaros, op. cit., s. 42.

Bibliografia

Literatura

Bieniek T., *Przekształcenie spółdzielni w spółkę z o.o.*, „Przegląd Prawa Handlowego”, sierpień 2003.

Cioch H., *Prawo spółdzielcze*, Warszawa 2011.

Dąbrowski T., *Ewolucja historyczna polskiego prawa spółdzielczego (część II)*, „Jurysta” 2012, nr 9.

Dąbrowski T., *Przekształcenie prawno-organizacyjne spółdzielni. Łączenie*, „Jurysta”, 2012, nr 1.

Dąbrowski T., *Przekształcenie prawno-organizacyjne spółdzielni. Podział*, „Jurysta”, 2012, nr 2.

Gersdorf M., Ignatowicz J., *Prawo spółdzielcze. Komentarz*, Warszawa 1985.

- Jaros P., *Przekształcenie spółdzielni pracy w spółkę handlową – analiza procesu transformacji*, „Przegląd Prawniczy, Ekonomiczny i Społeczny” 2014, nr 4.
- Kidyba A., *Kodeks spółek handlowych Komentarz*, t. 1: *Komentarz do art. 1-300 K.S.H.*, Warszawa 2013.
- Kwapisz-Krygel K., *Prawo spółdzielcze. Komentarz, wersja elektroniczna*, LEX/el. 2014.
- Stefaniak A. *Komentarz do ustawy - Prawo spółdzielcze*, [w:] *Prawo spółdzielcze. Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych. Komentarz*, LEX/el. 2014.
- Tylec G., *Statut spółdzielni i jego kontrola w postępowaniu o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego*, Warszawa 2013.
- Zakrzewski P., *Cel spółdzielni*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego”, 2005, nr 1.
- Żabski A., *Spółdzielcze prawo pracy*, Warszawa 1985.

Akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. Nr 178, poz. 483.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. z 2015 r. poz. 584, ze zm.
- Ustawa z dnia 25 marca 2011 r. o ograniczaniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców, Dz.U. Nr 106 poz. 622.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych, Dz.U. z 2013 r. poz.1030, ze zm.
- Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, Dz.U. z 2013 r., poz. 1443, ze zm.

Orzecnictwo

- Uchwała SN z 13 grudnia 2000 r. III CZP 43/2000.
- Wyrok SN z dnia 5 maja 1999 r., I PKN 677/98.
- Wyrok SN z dnia 20 czerwca 2007 r., V CSK 196/07.
- Wyrok NSA z dnia 17 kwietnia 2014 r., II FSK 1121/12.
- Wyrok SA w Lublinie z dnia 4 kwietnia 2013 r., I ACa 735/12.
- Wyrok SA w Warszawie z 16 września 2004 r., III APa 57/2004.
- Postanowienie SO w Bydgoszczy z dnia 11 grudnia 2014 r., VIII Ga 204/14.

Internet

- <http://bs.net.pl/sites/default/files/media/Prawo/tkodpowiedz.pdf>
- <http://prawo.rp.pl/arttykul/689348.html>

Mgr Justyna Janowska: Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach.
E-mail: justyna_janowska@o2.pl.